

VAIKUI REIKIA SAUGIOS ŠEIMOS

Irena Kiseliienė

Kaišiadorių rajono savivaldybės administracijos

Vaiko teisių apsaugos skyriaus vedėja

2015 m. rugsėjo 9 d.

Šeima - palankiausia terpė visų šeimos narių santykiams plėtotis

pirminis vaiko socializaciją lemiantis veiksnys;

svarbiausioji vaikų ugdymo institucija;

svarbiausias veiksnys, apsprendžiantis vaiko asmenybės raidą;

vaiko asmenybinių savybių tolesniuose raidos etapuose palaikytoja;

vaiko asmenybinių savybių tolesniuose jo raidos etapuose gniuždytoja.

Šeima kaip saugumo pagrindas

- ▶ Saugumo pagrindas šeimoje įmanomas, kai šeimos narių tarpusavio santykiai leidžia bet kurio amžiaus šeimos nariui pakankamai saugiai tyrinėti santykius tarpusavyje ir su kitais žmonėmis už šeimos ribų.
- ▶ Mažiems vaikams tai reiškia, kad jie gali tikėtis, kad jais pastoviai bus rūpinamasi tiek šeimoje, tiek už jos ribų.
- ▶ Saugumas šeimoje reiškia, kad bus bendradarbiaujama rūpinantis vienas kitu.

Šeimos, kuriose saugumo pagrindas mažas

- socialinės rizikos šeimos, auginančios vaikus;
- šeimos, kuriose smurtaujama;
- besiskiriančios šeimos, kuriose tarp tėvų kyla konfliktas dėl vaikų gyvenamosios vietos, dėl bendravimo su antru iš tėvų, dėl išlaikymo vaikams.

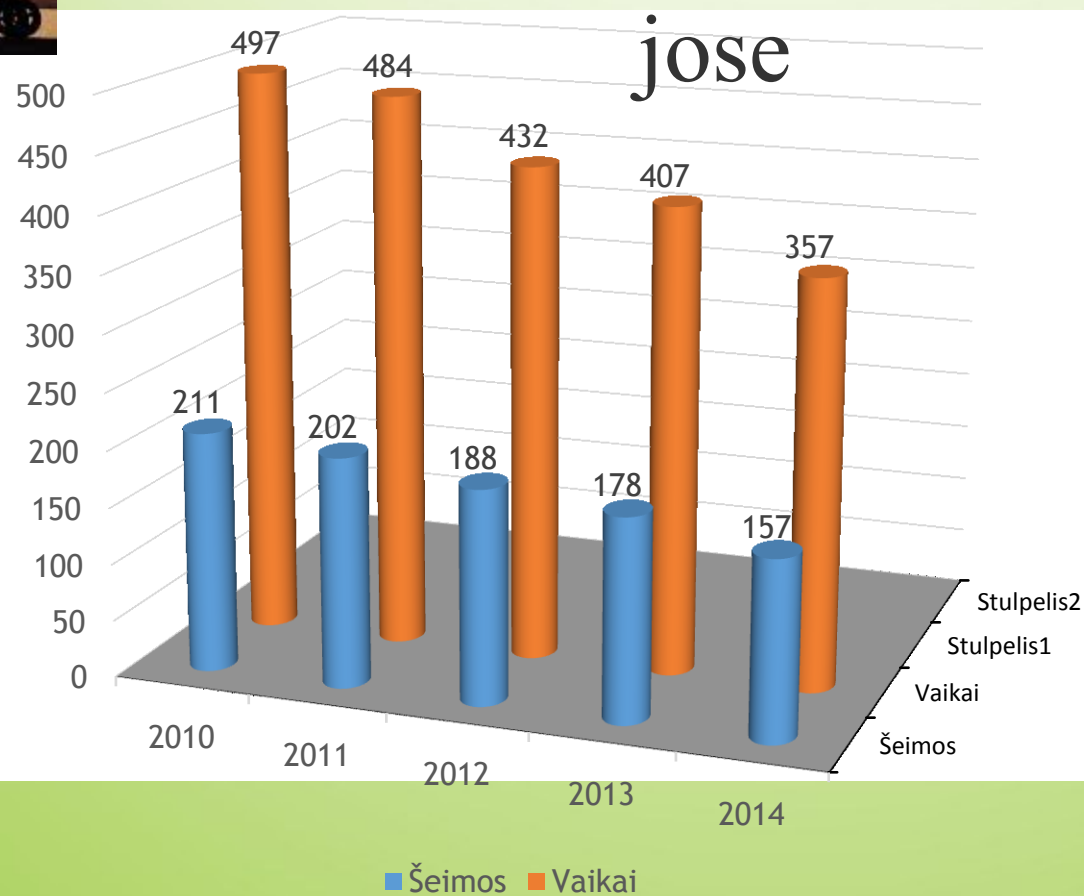

Socialinės rizikos šeima

- tai šeima, kurioje narių bendradarbiavimas ir emocinis bendravimas yra sutrikęs, todėl vyrauja neigiama aplinka, kuri neskatina sveiko ir produktyvaus asmenybės vystymosi;
- piktnaudžiauja alkoholiu, narkotinėmis, psichotropinėmis ar toksinėmis medžiagomis;
- dėl socialinių įgūdžių stokos nemoka ar negali tinkamai prižiūrėti vaikų;
- naudoja prieš juos psichologinę, fizinę ar seksualinę prievartą; gaunamą valstybės paramą panaudoja ne šeimos interesams ir todėl iškyla pavojus vaikų fiziniam, protiniam, dvasiniam, doroviniam vystymuisi bei saugumui.

Socialinės rizikos šeimos ir vaikai

Įrašymo į socialinės rizikos šeimų apskaitą priežastys

Priežastys	Šeimų skaičius
Socialinių įgūdžių stoka, negebėjimas tinkamai rūpintis vaikais	78
Girtavimas	71
Valstybės skiriama parama panaudojama ne vaiko interesams	4
Kitos priežastys	4

Vaiko apleistumas socialinės rizikos šeimose

- ▶ **fizinis** - nesirūpinimas vaiko maitinimu, rengimu, fiziniu saugumu, sveikata;
- ▶ **socialinis** - nesirūpinimas vaiko socializacija, išsilavinimu, neleidimas į mokyklą, netenkinimas vaiko specialiųjų poreikių, gabumų ignoravimas;
- ▶ **emocinis** - psichologinių vaiko poreikių netenkinimas, skatinimas ar leidimas vartoti alkoholį ar rūkalus.

Pagalba socialinės rizikos šeimoms

- ▶ Pirmas žingsnis, siekiant apsaugoti vaikus nuo fizinio, socialinio ir emocinio apleistumo bei kitokios nepriežiūros ir siekiant suteikti jiems pagalbą, yra tokių vaikų ir šeimų identifikavimas. Medicinos, ugdymo įstaigų, seniūnijų darbuotojai, nuolat susitinkantys su vaikais ir jų tėvais, turi realią galimybę anksti pamatyti tokius vaikus, atpažinti šias problemas ir pradėti teikti jiems pagalbą.
- ▶ Kaišiadorių socialinių paslaugų centras visoms socialinės rizikos šeimoms, auginančioms vaikus, teikia socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo paslaugas, bendrąsias socialines paslaugas. Kiekvienai šeimai yra paskirtas socialinis darbuotojas, nustatytas socialinių paslaugų poreikis.
- ▶ Socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo bei bendrosios socialinės paslaugos teikiamos ir kai kurioms globėjų/rūpintojų šeimoms bei šeimoms, kuriose susidaro ypatingai sudėtinga situacija sprendžiant vaikų problemas.
- ▶ Kaišiadorių mieste, Žiežmariuose, Pravieniškėse, Paparčiuose ir Rumšiškėse socialinės rizikos šeimų vaikai turi galimybę lankyti vaikų dienos centrus.

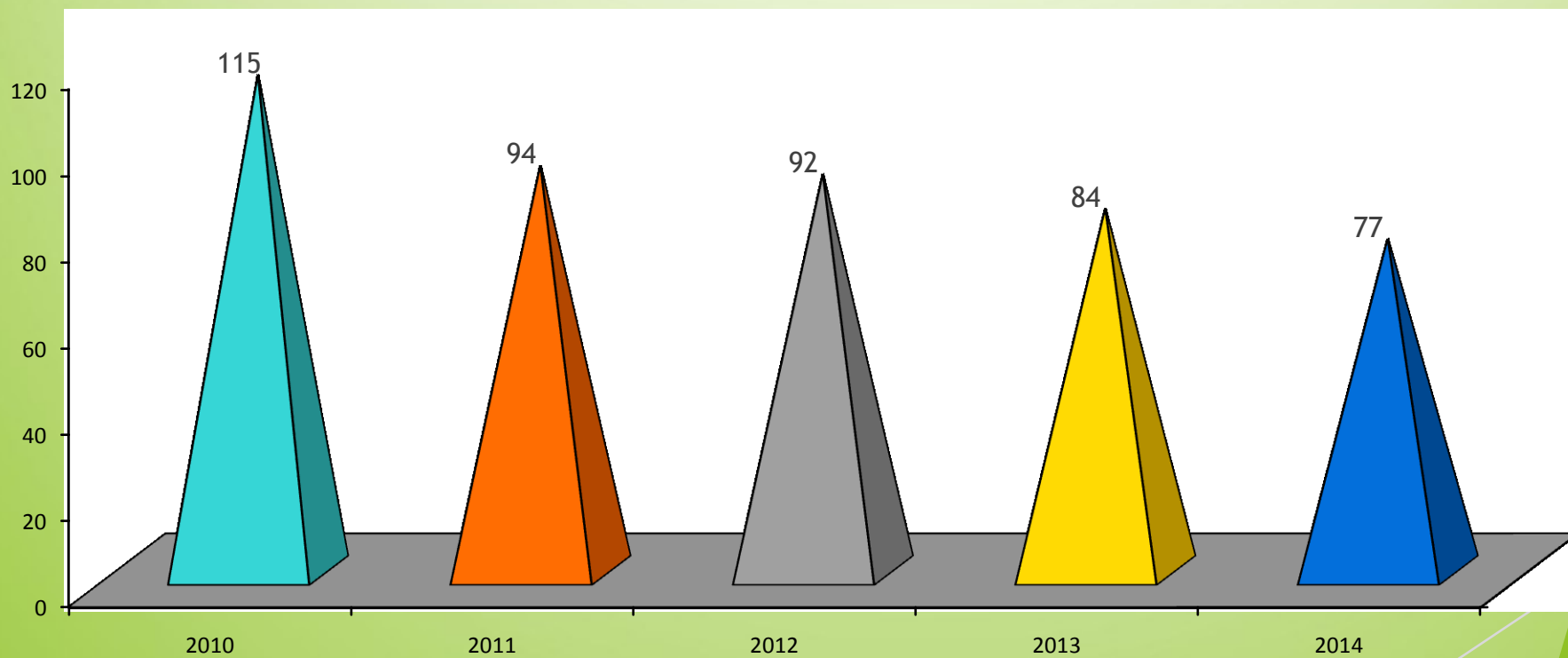

Tėvų globos netekimo priežastys

	2010	2011	2012	2013	2014
Tapo našlaičiais	0	3	4	0	2
Tėvų liga, tėvai įkalinimo įstaigoje	0	1	2	1	0
Soc.rizikos šeimos	23	11	13	10	5
Viso	23	15	19	11	7
Apgyvendinta šeimoje	6	4	7	6	4
Apgyvendinta institucijoje	17	11	12	5	3

Tėvų globos netekę vaikai

Vaikų globėjai

- ▶ 35 globėjų/rūpintojų šeimos globoja 47 vaikus. Iš jų:
- ▶ 14 artimųjų giminaičių šeimų (globoja 16 vaikų);
- ▶ 8 dėdžių bei tetų šeimos (globoja 10 vaikų);
- ▶ 13 kitų fizinių asmenų šeimos (globoja 21 vaiką)

Vaikai globos institucijose

- ▶ Globos institucijose gyvena 30 vaikų, 24 iš jų Paporčių šv.Juozapo vaikų globos namuose.
- ▶ Atsisakyta standartinio globos namų įvaizdžio.
- ▶ Sukurta aplinka artima namų aplinkai. Vaikai turi daug asmeninių daiktų, savo gėlynus, uogynus, daržus, gyvūnus.
- ▶ Vaikai švenčia tradicines kalendorines ir asmenines šventes, kuria savo namų tradicijas, mokosi tvarkytis buityje, gaminti valgyti.

Vaikai nori gyventi šeimoje

- Sutvarkyta vaikų globos institucijų aplinka ir kvalifikuoti specialistai negali atstoti šeimos.
- Vaikai svajoja gyventi globėjų šeimose arba būti įvaikinti.
- Ar suradai man šeimą?
- Labai svarbu sukurti galimybes vaikui gyventi kitoje, vaiką priimančioje ir mylinčioje šeimoje.
- Tokia šeima galėtumėte būti ir jūs.

Konfliktiškos skyrybos – tai dar viena didžiulė problema, žalojanti vaikus

- ▶ Dažniausiai ginčai, susiję su nepilnamečiais vaikais, tarp tėvų vyksta dėl:
- ▶ vaiko gyvenamosios vietos nustatymo;
- ▶ materialinio išlaikymo vaikui teikimo;
- ▶ bendravimo su antru iš tėvų nustatymo.

Tėvų konfliktai

- ▶ Tokios konfliktinės skyrybos tęsiasi metus ir ilgiau. Tai stiprina neigiamas pasekmes vaikams.
- ▶ Vaikas verčiami rinktis, su kuriuo iš tėvų jis norėtų gyventi, dažnai nuteikinėjamas prieš antrą iš tėvų, mato ir girdi tėvų barnius.
- ▶ Sutrinka vaiko ir tėvų tarpusavio santykiai, vaikas jaučiasi nesaugus.

Konfliktiškų skyrybų pasekmės vaikams

- ▶ Skyrybos yra rizikingas išbandymas vaikams, tačiau iš esmės nesutrikdo jų gyvenimo, jeigu tėvai nekonfliktuoja tarpusavyje. Konfliktiškas skyrybas išgyvenę vaikai pasižymi:
- ▶ žemesniais mokymosi rezultatais;
- ▶ mažiau drausmingu elgesiu mokykloje;
- ▶ turi daugiau elgesio ir emocijų problemų;
- ▶ žemesne savigarpa ir pasitikėjimu savimi;
- ▶ patiria daugiau sunkumų tarpasmeniniuose santykiuose.

Pagalba šeimai

- ▶ Vaiko dabarčiai ir ateities gerovei yra svarbūs abu tėvai.
- ▶ Tinkamos struktūros intervencijomis tėvus reikia skatinti vaiko interesus iškelti aukščiau savo pykčio ir skausmo.
- ▶ Intervencijos į šeimą turi būti kuo mažiau, tačiau ji privalo užtikrinti rūpinimąsi vaiku ir jo saugumą.
- ▶ Svarbu stiprinti tėvų pajėgumus patiems išspręsti savo tarpusavio ginčus. Skyrybų sukeltą stresą mažinti taikant socialinį palaikymą ir paramą.
- ▶ Konfliktiškas skyrybas išgyvenančios šeimos turėtų naudotis mediatorių ir psichologų teikiamomis paslaugomis.
- ▶ Alternatyvios paslaugos, ir ypač mediacija, gali tapti pagalbos įrankiu, padedant tėvams sukurti bendrą, į vaiko poreikius orientuotą, rūpinimosi vaiku planą skyrybų metu ir po jų.

Jungtinių tautų vaiko teisių konvencijos preambulėje pabrėžiama, kad vaikas visapusiškai ir harmoningai vystytis gali tik augdamas šeimoje, jausdamas meilę, laimę ir supratimą, todėl šeimai, kaip pagrindinei visuomenės ląstelei ir natūraliai jos visų narių, ypač vaikų, augimo ir gerovės aplinkai, turi būti teikiama reikiama apsauga ir pagalba

Ačiū už dėmesį